

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Præsentis Ecclesiæ Benignitas In Administrando Sacramento Poenitentiae

Francolini, Baldassare

Monachij

VD18 14592614-001

Calumnia II. Refrigescens Fidelium Charitas præsentis Ecclesiæ
benignitatem invexit. Disp. II.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41162

CALUMNIA II.

Refrigescens Fidelium Charitas praesentis Ecclesiae benignitatem invexit.

DISPUTATIO II.

Dis. **I**D à vobis asseri est in- I.

dubitatum, nam ita
habet vester Ægidi-
us Gabrielis in suo
Moralis pag. 134.
Refrigescente paula-

*tim charitate, à tribus aut quatuor seculis, an-
tequos rigor est relaxatus* Consentit Gaspar
Lentius tom. 2. dissert. 6. quæst. 8. cap. 5. art.
1. *Hæc mutatio contigit ex eo, quod Christiano-
rum tepiditas Canonum rigorem ferre non pos-
set.* Nec dissentit Episcopus Castoriensis, dum
lib. 2. cap. 16. §. 4 loquens de benigniori eà pra-
ctica, quâ modo utimur, vocat eam *lanuginosam*
*etiamque consuetudinem, introductam à teme-
ritate, que nescit artem animabus medendi, &
dignæ timore, qui quarit hominibus placere.*
Hanc

Hanc autem ignorantem temeritatem, igna-
vumque timorem, amoremque placendi homi-
nibus, à refrigerante Charitate exortum ab-
que dubio dicet.

D. R. Hæc absque dubio est communis
nostrorum Doctorum persuasio, nec alia vide-
tur esse vestrorum.

D. D. Scio, id passim asseri etiam à Do-
ctoribus non ita rigidis, non tamen ab erudit.

D. R. Ut video, te solum facis Doctorem
eruditum.

D. D. Non ita desipio, ut tanti me fa-
ciam. Sed hoc parum refert. Ex his quæ
cam, intelliges, ab eruditis id asseri non posse
verasque causas, propter quas benignior
praxis fuit invec̄ta & approbata, alias fuisse.

D. R. Dic ergo, quæ nam illa fuerint.

2. *D. D.* Prima ea fuit, quòd alia sive
tempora ab iis, quæ eum rigorem depopula-
rant. Fuit is rigor invec̄tus, ut monuimus
(disp. 9. part. 1. num. 22.) primò ad occu-
dendum os Novatianis, qui Catholicorum Po-
tificum in condonandis culpis benignitatem
carpebant semper, & damnabant. Secundo
ut ex severitate disciplinæ dignoscerent Ethni-
Ecclesiam Catholicam, nec inter Fideles rece-
serent Gnosticos, Valentinianos, aliosque
jussimodi de grege porcorum Hæreticos, ut
pe cum magno Christiani nominis dedecore fa-
ciebant

DISPUTATIO II.

debant, quos proinde monere voluit Lactanti-
 cum ait cap. ult. lib. 4. *Sciendum est, illam
 severam (Ecclesiam) in quâ est Religio, Con-
 fessio, & Pœnitentia, quæ peccata & vulnera, qui-
 bus est subiecta imbecillitas carnis, salubriter
 curat. Tertiò, ne tot Fideles in Persecutioni-
 bus haberentur sub eâ spe obtinendi postea sine
 magno labore sui lapsûs veniam. Durio-
 rem fecit temporis ratio, (inquit Innocen-
 tius ad Exuperium Ep) *ne Communionis conces-
 sio facillitas, homines de reconciliatone securos,
 non revocaret à lapsu.**

Hæ tres fuere, aut solæ, aut præcipuæ cau- 3.
 sæ quæ primos illos Canones Pœnitentiales a-
 uerios condere suaserunt. Prædictis ve-
 ritis causis paulatim deficientibus, aliæ tres
 moverunt Canones jam conditos, magna ex
 parte custodire, aliquosque alios condere non
 potuerunt severos. Prima ea fuit, ut Fideles ab-
 stinerent à peccatis, quæ aliis scandalo essent;
 si id genus culpæ commisissent, tantum pub-
 licæ Pœnitentia prodesse ad exemplum, quan-
 tum publicè flagitio nocuerant. Tunc autem,
 cum non præcesserant tot exempla virtutum,
 quæ ubique permixti essent Fidelibus Hæ-
 reticis, Ethnicisque, peccata quæ publicè com-
 mitterentur, gravissimum, multoque majus,
 in eorum modò, Fidei & moribus damnum infere-
 rent; ac propterea, digna erant, quæ severius
 punirentur.

B

A

Altera causa fuit, ut in hac vita Fideles eam totam poenae partem persolverent, quae post remissam culpam remanet persolvenda; hinc illa tot annorum jejunia abstinentiaeque, quae praesertim, post sextum seculum Poenitentibus, etiam cum Ecclesia, & Altari reconciliatis imponi consueverunt.

Tertia causa fuit, ut esset in Ecclesia uterque Ordo, Innocentium videlicet, qui perpetuam castitatem Deo vovebant publicè; & Poenitentium, qui publicam poenitentiam, & subinde perpetuam profiterentur. Non deerant enim, qui licet penitus absoluti, in eis Poenitentiae publicae exercitationibus, eoque humillimo vitae genere, usque ad mortem sponte perseverabant.

His de causis, necessaria aut utilis vita fuit. Episcopis ea tam severa culparum vindicta; publica quidem, si publicè; secreta, si secretò peccatum esset; donec ea in Ecclesiâ, majora boni obtineri posse ostendit, quàm quae ex ea tantum severa disciplina obtinebantur.

4. Primam mutandi occasionem praebuit ipsa major numerus Sacerdotum. Longè minor fuerat is per aliquot secula, cum Ecclesia nondum tot praediis ditata, tot alere Ministros non poterat. Cum ergo Populi per secretam Confessionem excoli jam eò facilius possent, quòd plures erant, qui excolerent; cumque secreta Confessio,

...præsentissimum contra omnes animi mor-
 ...peccata remedium sit, si præsertim sit fre-
 ...ejus usus, ut ex longiori experientia co-
 ...erant Patres; non debuit ægro fieri odio-
 ...sed potius facilis, cum frequenter non fiat,
 ...est arduum. Sapienter igitur, & ex ve-
 ...udentia cœperunt Patres antiquum rigo-
 ...temperare.

Temperarunt autem 1. dum non coege-
 ...amplius publicos Pœnitentes in quatuor il-
 ...ationibus, cum eâ vestium, corporis, ani-
 ...que humilitate, per plures annos aut menses
 ...sistere; sed hæc solum præstare, nempe in
 ...Ecclesiæ, vel intra ipsam, publicam Pœ-
 ...ntiæ significationem exhibere, secedere in-
 ...per quadraginta plus minus dies, in locum,
 ...peragando per fletum, variisq; labores ani-
 ...destinatum; publicè postea in Templo ve-
 ...exposcere; eâque obtentâ, jejuniis aliquan-
 ...vacare, & oblectamentis minùs necessariis
 ...minere. Quod quidem Pœnitentiæ genus
 ...erat, longè tamen minus, quàm esset ea in
 ...Ecclesiæ, stationaria & humillima Pœ-
 ...nitentiæ, de qua egimus in Præfatione ad pri-
 ...partem. Videtur autem hoc primum tem-
 ...mentum contigisse circa finem seculi sexti,
 ...antem, in pluribus Ecclesiis, ut alibi
 ...vimus, utque colligitur ex antiquissimis

ibris Pœnitentialibus aut sacramentalibus, quorum non semel meminimus.

6. Cum autem quotidie magis experiendo cognoscerent Patres, eam Pœnitentiæ disciplinam, quamvis non parum temperatam, non revocari homines à peccatis, sed à Pœnitentia peccatorum excogitarunt aliud temperamenti genus, quod redemptionem vocarunt. Permiserunt igitur fidelibus, ut possent Pœnitentias majores, & canonicas permutare in alias minores, quibus illi redimi dicebantur. Non fuit initio indultum absolutè, sed si non posset commodè fieri Pœnitentia canonica. Hinc Patres Concilii Triburiensis, celebrati anno 895. cap. 56. permittunt homicidæ, cui longa, & severa jejunia imponunt, ut post primos quadraginta dies si vel in hoste sit, vel in aliquo magno itinere, vel longè aut diù ad Dominicam quartam, vel si infirmus in te detentus sit, liceat ei tertiam feriam, & quartam, atque Sabbatum redimere uno denario, & pretio denarii, sive tres pauperes pro nomine Domini pascendo. Et apud Abbatem Reginonem cap. 440. lib. 2. suæ Collectionis. Si quis feriam non potuerit jejunare, & habuerit, unde potest redimere; si dives fuerit, pro septem hebdomadis det solidos viginti. Si non habuerit tantum, unde dare possit, det solidos decem, si autem tantum pauper fuerit, det solidos tres (Dare autem debet

abbat sine pro redemptione captivorum, sine
 pro Sanctum Altare, sine pauperibus in eleemo-
 syna, ut idem subdit) sed alii postea plenam,
 absolutam redimendi facultatem concessere,
 ut lege, ut qui talem eleemosynam faceret,
 aut plures menses, vel annos Pœnitentiam
 redimeret. Similiter, qui tot Psalmos can-
 teret, qui tot metaneas singulis diebus unius
 mensis peregisset, nempè qui se tot vicibus ad
 terram humiliter inclinasset, vel prostravisset:
 qui tot palmatas tolerasset, vel se tot sco-
 rionibus super nudam carnem pulsas-
 set, tantum pœnitentiæ canonicæ redimeret,
 communis, & cuique permissus hic redimendi
 modus, per eleemosynam, vel per sui corporis
 flagellationem, erat (ut bene nôsti) tempore
 s. Damiani. Hinc in Ep. quam recitat Card.
 de Anagn. ad an. 2055. *Cum à Pœnitentibus terram*
redimus (nempè prædia, domos, pecuniam)
et mensuram muneris, eis de quantitate Pœni-
tiæ relaxamus. Et agens de Dominico Lo-
 pinto refert, uti intrà paucos dies cedendo se-
 centum psalteria decantando centum an-
 nos pœnitentiæ canonicæ persolvebat. Nec
 unquam ex refrigerante Fidelium cha-
 ritate, has pœnitentiæ redemptiones invec-
 tas queritur is Doctor, cetero qui rigidus, &
 severus.

B 3

Quia

8. Quia verò hoc redemptionis temperamen-
 tum imminuerat quidem non parùm onus Pœ-
 nitentis, sed nimis auxerat illud Confessarii, cu-
 jus intererat, quoties Confessiones audiebat, ex-
 pendere, & recolare, quam Pœnitentiam anti-
 qui Canones singulis peccatis imponerent,
 quàmque novi Canones ei subrogari permitte-
 rent, quod quidem eum in ingentes angustias
 coniciebat, ut constat ex facto, quod narrat
 Petrus Dam. (quod ipse disp. ultima partis pri-
 mæ meministi) ideò fuit necessarium tertium
 temperamentum, quo taxatio Pœnitentiæ per-
 missa fuit arbitrio Confessarii, jussi tamen non
 ignorare Canones Pœnitentiales, ut ex ipsis in-
 telligeret, cui delicto major, cui minor Pœni-
 tentia deberetur. Semel autem traditâ Sacra-
 dotibus statuendæ Pœnitentiæ facultate, cum
 hi docerentur semper magis ipsâ experientia
 longè utiliorem esse in hoc Sacramento bene-
 gnitatem, quàm severitatem, rigor antiquus do-
 fuit, nempe ex destinata, eaque sanctissima vo-
 luntate, non autem vitio Pœnitentium, aut Con-
 fessorum.

9. Alteram mutandi occasionem prebuere, in
 sceptæ sæculo undecimo contra Turcas, aliosque
 nominis Christiani hostes, Palæstinâ potitos, et
 cræ bellorum expeditiones. Cum enim Urbanus
 hujus nominis II. ea loca Christi præsentia
 & nostræ religionis mysteriis consecrata esse
 dicitur.

Tyranni manibus eripi cuperet, & in-
terrem in id militum copiam conscribi vellet;
bellibus edixit, ut si sacræ militiæ nomen da-
bat, nullam aliam pro quibuslibet delictis jam
missis Pœnitentiã subire tenerentur; par-
ticipã in eas Regiones profectio in Pœni-
tentiã abeunte, partim persoluto ex Thesau-
ro in debitã pro peccatis pœnæ solutio-
pretio, nempe partim per imponendã, vel
positã Pœnitentiã redemptionem, partim
per eam pœnæ liberalem relaxationem, quã
sumus Pontificiam Indulgentiam. Cujus fa-
cilitati cum incredibilis fuerit utilitas, revo-
cavit, ut alibi dicemus, innumeris pec-
catoribus ad suorum criminum Confessionem,
omissã ex timore severissimæ Pœniten-
tiæ, quam Gallici Episcopi fortè aliis severio-
rè injungebant, factum fuit, ut id ipsum alii in-
Pontifices, similes in hostes Fidei expeditio-
nantes fecerint, utque in posterum alli-
mentis Fidelibus ad frequentem Sacramento-
rum perceptionem, quæ quotidie magis utilis
prohibebatur, sæpe Indulgentia, ac venia simi-
lari proposita fuerit, ac Pœnitentiã ferè omnis,
magna ejus pars relaxata iis, qui confessi,
peregrinationem instituerent, aut Tem-
plum aliquod inviserent, aut agris in aliquo Zeno-
philio ministrarēt, aut operã suam, vel suas opes

in alicujus Templi ædificationē, vel instaurationem impenderent, vel alendis sacris Ministris aliquid præberent. Hinc præsertim ea in Ecclesiam, quæ modò viget, praxis invec̃ta, nempe ex comperta utilitate, non verò ex refrigerante Fidelium charitate.

IO. Tertiam demum mutandi occasiōem præbuere Religiosa familia, circa decimum & duodecesima secula à viris Sanctissimis ad archaïcam vitæ rationem revocata, aliæque multo paulo post exortæ, quæ non unam aliquam regionem infederunt, ut magni Antonii alumni, nec vitam coluere in victu, & vestitu temperatam, ut aliæ præter Monachorum familia, sed qualem decet esse vitam Pœnitentium. Seculo decimo clarescere cepit Cluniacensis Ordo, ex quo velut alveari fecundissimo, Monachorum multa examina prodierunt, & Galliam, Italiam, Germaniam, & Hispaniam suarum virtutum exemplis ditarunt. Sæculo undecimo Camaldulensium per Romualdum Abbatem Ordo coepit, Vallis umbrosæ per Joannem Gualbertum, Chartusianorum per Brunonem, & Cisterciensium per Robertum Abbatem, quem ipsum Ordinem postea, nempe seculo duodecimo, Dominus Bernardus Abbas mirificè auxit, illustravitque. Sæculo verò decimotertio fere omnes Mendicantium Ordines instituti sunt. Cum ergo profiterentur omnes vitam maximè as-

steram

aratio
 inistis
 in Ec
 , nem
 frigel
 m pra
 & duo
 rctiss
 mltaz
 m re
 umi
 mpera
 e, sed
 Seculo
 o, et
 norum
 aliam
 tutum
 amab
 o oce
 rum
 terio
 ipum
 o, Di
 ra v
 met
 Cum
 e a
 rum

tem, non fuit opus Confessariis, ut iis, qui
 priora commiserant, quosque antea vitæ
 cultum pœnitebat, longam & asperam, quam
 canones Pœnitentiales statuerant, Pœnitenti-
 am imponerent, cum sponte sua, aut ex solo
 Anathematis consilio, quod circa hæc
 tempora à summis Pontificibus dari Pœniten-
 tiam consuevit, ad prædictas Religiosas fami-
 las conuolarent, quod innumeri fecere, & plu-
 rum, quam ullo unquam tempore fuerint in Ec-
 clesia Pœnitentes; itaut pro uno, eoque non
 modum magno, qui olim fuerat Ordine, Pœ-
 nitentium, tot huiusmodi Ordines extiterint,
 quæ erant in Ecclesia recens exortæ aut restitu-
 tæ Religiosæ Familæ. Non igitur languida
 est pietas veteris Pœnitentiæ jugum ex-
 actum, sed mens cœlitus immissa suasit anti-
 quam canonum Pœnitentiam, in eam longè sa-
 uen-
 tiorem, nec minus asperam Religiosæ pro-
 uisionis Pœnitentiam commutare.

Hæc satis ostendunt, suaviorem hanc ad II.
 celebrandi Sacramenti Pœnitentiæ rationem,
 & vindicandorum criminum disciplinam, non
 tantum vitio inuictam fuisse: sed potius Di-
 uino consilio, ad hunc ipsum finem, prædictas
 mutationes humanarum mutante Nu-
 meris Providentiâ. Cujus meæ sententiæ va-
 lidissimum argumentum illud est, quod, cum
 eodem tempore sanctissimi Pontifices Ec-
 clesiam

B s

clesiam

clesiam rexerint, & plurima Concilia fuerint celebrata, nusquam legitur, fuisse de revocanda in pristinum statum disciplinâ Pœnitentiæ tractatum, nullus canon in hunc finem conditus, nunquam de non custodita veteri censura expostulatum.

12.

Seligam seculum decimum tertium, quo collapsum maximè fuisse veteris Pœnitentiæ studium, ac rigidam disciplinam, affirmant, ac dolent semper Adversarii omnes. Hujus seculi Pontifices & Concilia recensebo, canones & decreta pervestigabo, quæram, an ullum sit de veteri Pœnitentiæ praxi, aut retinendâ, aut restitutuenda.

D. R. Immenus is labor sit, ne quæsomus & te defatiges.

13.

D. D. Ego quidem nihil defatigabor: quod autem ipse defatigandus sis, tibi tribue, qui negasti, quod non debebas. Incipiam ab Innocentio III. qui initio hujus seculi, nempe ab anno 1198. usque ad annum 1217. rexit Ecclesiam. Is (ut scribit Platina) *vir fuit doctrinâ & moribus insignis; omnium consensu, mortuo Cœlestino, in ejus locum Pontifex susceptus... in quo vis genere virtutum probatissimus, dignitate qui inter Sanctos Pontifices censeatur.* Adhuc Ciaconius in tanti Pontificis commendatione Cœlestinum III. ejus prædecessorem morti præcipuum luculentâ oratione Cardinalibus laudavit.

stantibus persuasisse, ut, se vitâ functo,
alium Pontificem eligerent quam Joannem
Liberarium (id erat ante Pontificatum Inno-
centii nomen) doctrinâ & moribus insignem,
quod quamvis eius electioni obstare posset, ne-
morientibus Pontificibus jus nominandi suc-
cessorem tradi videretur, vicit tamen ingens Lo-
rentii virtus, tantumque valuit ejus doctrina,
obstantisque opinio ut in tanto Sacerdotio ob-
stare, nihil ei atas obstaret, omnium enim
cardinalium junior erat (nempe annorum 37.)
iuris Ecclesiastici à Regibus, & Principibus
curatus exactor, & eorundem criminum acer-
rimus reprehensor, quibus in faciem restitit.
Francorum, Angliæ, Portugaliæ, Cypri, Reges
publicè redarguit; labem Simoniacam, & ve-
ritatem, quantum in ipso erat, exterminavit,
incipiens, ut omnes aulae Palatinae Ministri,
inter Scribas, & Bullarum seu Sigilli custodes,
omnia gratis impenderent... Hæreticos, & ma-
sentientes, & Schismaticos, ad veram Fidei
regulam reducere conatus, pertinaces acriter
persequutus est. Quis credat, tantum Pontifi-
catum, tam fortem; tam vigilem, tam cupidum
ambitionis, tam Sanctum, ea omisisse, quæ po-
tissimum sui muneris erant, nihilque sollicitum
fuisse de mala Sacramentû Pœnitentiæ admini-
stratione tollendâ, cum præsertim paulo antè
dica-

dicatur inveſta? At is idem Pontifex, quæſti-
tam multa decreta ediderit, tot epiftolas ſcrip-
ſerit, & quamvis in Concilio Lateranenſi, quod
ipſe congregavit, de hujus Sacramenti admini-
ſtratione egerit, nunquam eam Theologorum,
Confefſorūque benignitatem, quā tunc Sa-
cramentum Pœnitentiæ adminiſtrabatur, im-
probavit. Non igitur eam pernicioſam puta-
vit, nec vitio Pœnitentium, aut Confefſorum
inveſtam. Quin potius eam probare viſus eſt,
dum Fidelibus onus confitendi plusquam ſe-
mel in anno imponi noluit, & Confefſarios di-
ſcretos eſſe voluit, & *cautos, ne verbo, vel ſi-
gno, vel alio quovis modo, prodant aliquatenus
peccatorem.* Concil. Later. 4. can. 21.

14. Innocentio tertio ſubrogatus fuit Hono-
rius tertius, & quidem omnium ſuffragio, quod
non leve eſt ejus non ordinariæ virtutis & præ-
ſentis argumentum, quam tota Pontificatus
ſui tempore oſtendit. Verum nec ipſe cogi-
vit quidem de corrigenda ea, quæ jam invalui-
ſcebat Theologorum, Confefſorūque beni-
gnitate. Uti neque Gregorius IX. ejus ſuc-
ceſſor; *vir* (inquit Ciaconius) *conſtantia, au-
tenti magnitudine, & vite ſanctitate clariffimus,
juris Eccleſiaſtici conſantiſſimus aſſertor, cupi-
tuendi gratiâ multas afflictiones paſſus eſt, nec mi-
nis, precibus unquam ab eo munere ſtrenue ob-
ſtando averti potuit.* Et cum eſſet vir Divi
Lugdun

antequamque juris consultissimus, Decretalium li-
 bro viris moralibus clementer disposuit. Scrip-
 tis quidem ad facultatem Theologicam Pari-
 sensem epistolam bene longam, inque eâ ali-
 quod ejus Scholæ Theologos redarguit, quòd
 eorum naturali Philosophiæ tribuerent, eâ-
 que omnia Fidei mysteria explicare se posse con-
 crederent; perinde Fides nihil nos supra naturam
 extollat. In ea autem, nihil de Theologica,
 et Morali Opinione pertinentibus ad pra-
 cticam, Pœnitentiæ benignitate agit, quamvis, ut
 in loco dicitur, iidem illi Theologi, essent
 præcipui propugnatores. Epistolam re-
 fert Odoricus Raynaldus ad annum 1228. n.
 ex eâque apparet, quantus fuerit hujus Pon-
 tificis ardor, in novis erroribus à Theologiâ ab-
 legendis; & quantus fuisset in corrigenda mo-
 derata Facultatis benignitate, si eam Populorum
 impetibus, & Sacerdotum nimia facilitas contra
 veterum regulas invexisset: cum præsertim in
 prædicta epistola totus sit in redarguendis iis,
 qui statutos à Patribus terminos transfiliunt, &
 veterum doctrina recedunt.

Gregorio IX. post breve intervallum Cœ. 15.
 Innocentius IV. qui vix electus occubuit, successit In-
 nocentius IV. tantæ simul pietatis ac doctrinæ ut,
 non potuerit (sunt verba Ciaconij) *quisquam eli-
 gibilior Ecclesia Romana Pontifex.* Patres
 Lugdunum ad Concilium Generale vocavit,
 inque

inque ipso summi regiminis fastigio collocatus, scripsit multa in vetus Testamentum, & præsertim in lib. Decretalium magno Canonistarum bono, aliæque non pauca. Ad eam verb suavem hanc administrandi Sacramenti rationem, quæ tunc obtinuerat, non improbat, ut probaverit potius, dum, ut refertur in Summa Astensi, lib. 1. tit. 21. cum cæteris illius ævi Theologis, Pœnitenti concedit facillimas impositæ Pœnitentiæ redemptiones, mutatiônique. Hæc autem sunt prædictæ summæ verba. *Notandum etiam secundum Joannem, Pœnitentia sit imposita à Canone, liberatur quæ à jejuniis, dando denarium, vel legendò psalterium propriâ autoritate. Innocentius verò dicit, quod jejunia necessaria, ut quatuor temporum, & hujusmodi, non possunt redimi, nisi sub sit rationabilis causa; voluntaria verò, redimi possunt sine autoritate Superioris.* Voluntaria vocantur quæ non sunt ab Ecclesia imposita, sed voluntate & arbitrio Confessarii imponuntur.

16. Post Innocentium, Ecclesiæ regimen suscepit Alexander IV. anno 1244. *ecuditione & sanctitate insignis, Hæreticorum os, quorum libros propriis manibus flammis tradidit, ut idem Ciaconius scribit; libris verò Theologorum vel Casuistarum, benignitate plenissimis, qui tunc editi fuere, pepercit penitus, quod ipsum fecit Urbanus IV. meritorum præstantiam quam*

vis humili loco natus esset, nec in Colle-
 gium Cardinalium cooptatus ad summam di-
 gnitatem evectus. Eo mortuo, Pontifex crea-
 tus anno 1265. Clemens IV. *prudentiâ, mori-*
bus, & vita sanctitate præstantissimus, Legum
 tam clarus, ut *Lumen Juris* fuerit appel-
 latus: tam amans Ecclesiasticæ disciplinæ, ut
 septuaginta Episcopos, quod Manfredo adhæ-
 rent, e gradu deiecerit; tam addictus rigidæ
 continentiæ, ut à carnibus abstinere, cilicio nu-
 m. corpus tegere, & vigiliis macerare soleret.
 nomen non effecit, ut severos Veteris Ecclesiæ
 leges restitueret, aut vel unum doctrinæ,
 communis, benignissimæ apicem abrade-

Par Clementi fuit ejus successor Gregori- 17.
 vir ex Platinâ in *omni vitâ clarus, pruden-*
ter gerendarum, fortitudine animi, & re-
verentiam humanarum contemptu, & ex Ciaconio,
pietate, Religione, modestia, utriusque juris
peritiâ, & omnium disciplinarum doctrinâ in-
 dignus propterea, qui quamvis non esset
 numero Cardinalium, præferretur tamen
 à Divo Bonaventura, cujus judicio
 decreverant Cardinales Electores. Cu-
 jus quidem Gregorius, operâ suâ, Patrûm-
 quos ad Concilia vocavit, abusus omnes
 auferre, suumque Ecclesiæ nitorem restituere,
 antiquum rigorem: non igitur hic ad
 Eccle-

Ecclesiæ nitorem tunc pertinere visus est ;
Sacerdotum in eo Sacramento benignitas
habita pro abusu.

18. Hanc profectò benignitatem, qualis
quanta esset, noverat optimè Innocentius V.
qui Gregorio successit, utpote qui ex Ordine
Prædicatorum, in quo tandiù h. c. Sacramen-
tum administraverat, ad Pontificiam digni-
tatem fuerat evectus, nec tamen cogitavit
quam, de ea vel tollenda, vel corrigenda, ut
is, qui Innocentio successit post brevissimum
Adriani V. & Joannis XX. Pontificatum, ne-
pe Nicolaus III. quanvis fuerit, ut referunt
tina, & Ciaconius, *Religionis observantissimus*,
& multa, ad Cleri populiq; Christiani
dum & utilitatem pertinentia, constiuerit.

19. Post Nicolaum III. usque ad Benedic-
XI. qui initio seculi sequentis fuit Pontifex
nunciatus, præfuerunt Ecclesiæ Martinus II.
ctus IV. doctrinâ, rerum gerendarum
perientiâ, animi magnitudine, *morum*
ta sanctitate insignis, Honorius IV. *vir in omni*
ritâ probatissimus, & *Christiana Religionis*
tor egregius, Nicolaus IV. ex Franciscana
milia, *quam sanctitate & doctrina propagavit*.
post conciliatos cum Latinis Græcos, aliâ
edita omnium virtutum exempla, ad Pontif-
ciam dignitatem, quam sanctissimè gessit, eve-
ctus, Cælestinus V. abdicato supremo in certis

Magistratu celeberrimus, Bonifacius VIII. ma-
 gitudine mentis & animi, doctrinâ, rerum
 experientiâ & optimis constitutionibus vix ul-
 timi Pontifici secundus. Horum autem quinque
 nemo, de veteri Poenitentiae discipli-
 na, aut novâ, nempe eâdem, quæ
 viget, corrigendâ cogitavit.

Hi fuere hujus Seculi XIII. Pontifices, 20.
 omnes sapientiâ, & pietate præditi, plerique
 doctrinâ præstantes, non pauci laude sanctita-
 tum illustres; qui profectò benigniorem hanc
 legem, quam facile tollere, aut corrigere po-
 tuerunt, utpote recens invectam, omninò sustu-
 lerunt; aut castigassent, si eam dignam censurâ
 ducerent; dum ergo nihil prorsus egerunt, ut
 ablegarent, vel corrigerent, dicendum est,
 quod quæquam ab eis fuisse improbatam, nec ha-
 bitam, tanquam hominum vitio invectam.

Quod ipsum simili ratione ostendo ex 21.
 Conciliis, tum generalibus, tum particularibus
 in eadem tempora celebratis. Centum, plus
 minus, ea fuere, & inter ea, tria œcumenica,
 videlicet Lateranense quartum, duo Lugdunensia,
 ad quæ addi potest Viennense, paulo post convo-
 catum. In ipsis autem quamvis fuerit de di-
 sciplina revocanda, seu retinendâ, quin etiam
 de Poenitentiae Sacramento non semel actû;
 in constituendis tamen in eo administrando vere-
 rum Censuræ legibus, vel saltè de ea, quæ jam

C

in

in communem praxim abjerat, Ministrorum
imponendis Pœnitentiis benignitate, tantillimè
castigandâ, actum nihil fuit. Agitur de eo Sa-
cramento in Concilio Eboracensi, quod cele-
bratum fuit anno 1197. deq̃e ipsis Pœnitentiis
imponendis agitur, id autem præcisè statuitur

22. *Ne Sacerdos Laico ad Pœnitentiam venientiam
obtentu cupiditatis injungat, ut Missas facere
celebrari.* Agitur de eodem Sacramento in
Dioclenſi anni 1199. sed id mandatur tantum
ne Confessio reveletur. Agitur in Londinenſi
anni 1200. sed illud solùm monentur Con-
fessarii, ut maturè, & prudenter imponant Pœni-
tentiis, parcântque famæ Pœnitentis. *Contra
Pœnitentiam (inquiunt Patres) quæ est secunda
bula post naufragium, tantò major adhibenda
sit circumspectio, quantò magis est necessaria
post lapsum reparatio, nos Sacrorum Canonum
statuta sequentes, præcipimus, ut Sacerdotes in
Pœnitentia diligenter attendant circumstantias
qualitatem scilicet personæ, & quantitatem pec-
catorum, licet, tempus, locum, causam, moram in peccato
factam, devotionem animi Pœnitentis: & ut Pœni-
tentiæ talis injungatur Uxori, unde non re-
datur Marito suo suspecta de aliquo occulto
enormi peccato. Idem in Marito conservetur.*
23. In Concilio autem Montinenſi anni 1204
non solùm nihil egere Patres contra Pœnitenti-
tiam benignitatem, sed ingens ejus exemplum præ-

buere, in statuenda pœna valde miti Remun-
Comiti Tolofano, qui Petrum de Castro-
ro, Monachum Sanctissimum, & Inquisito-
Pontificij legati munere fungentem, oc-
mandarat, aliâque tam enormia scelera Hæ-
Infidelitatis, Incestus, Sacrilegii, & al-
is cujusvis generis patrarat, ut vix ullus
malium majora unquam commiserit. Vi-
possunt, quæ de eo refert Petrus Valliser-
apud Odoricum Raynaldum ad ann.
num, 22.

Quid circa Pœnitentiæ sacramentum sta- 24.
Concilium Lateranense, ab Innocentio
celebratum ann. 1215. dictum est supra,
de eo Pontifice ageretur. Ejus Concilii
monem benignissimum servari jubet anno
Concilium Oxoniense, aliumquæ addi-
ipsum favorabilem Pœnitenti, nempe hunc:
*nonnunquam ob defectum Confesso-
vel quia Decani Rurales, & persona eru-
sunt fortè confiteri suo Prelato, certum immi-
periculum animarum; volentes huic morbo
statuimus, ut certi Confessores pruden-
discreti, per singulos Archidiaconatus, ab
epo loci constituantur.* Simile decretum 25.
alterum totius Angliæ Concilium, coa-
Pontificio Legato anno 1287. de quo sic
dictus Odoricus Raynaldus. *Approba-
ille antiquus mos, ut ab Episcopo in sin-*

gulis Decanatibus viri probi constituerent qui populi, ac minorum Clericorum confessiones admitterent. In Ecclesiis verò Cathedralibus Confessores instituerentur generales. Habuerunt quidem hujus Concilij Patres de vita Confessorum diligentem quæstionem, quàmque in audiendis Confessionibus culpam committerent, indagarunt. Quamvis autem omnes eadem benignitate hoc Sacramentum administrarent, qua modò administratur, id eis culpæ tributum non fuit, sed eorum sola cupiditas damnata fuit. Inter ceteros etiam abusus (inquit idem Odoricus) nonnulli Sacerdotes, pro accipiendis confessionibus pecunias extorquebant. Statutum propterea, ut, qui ea se labe contaminarent, Sacerdotio ab Episcopo submoverentur.

26. Fuerunt absque dubio pleraque hujus sæculi sæculi decimi Concilia ad eum finem celebrata, ut aut Principes contumaces anathemate ferirentur, aut discordantes ad concordiam revocarentur, aut Ecclesiarum Immunitas propugnaretur, aut sacræ bellorum in hostes Fidei expeditiones decernerentur: Nemo tamen inficiabit, in his ipsis Conciliis, etiam de reformatione actum esse: & rursus, præter prædicta, non pauca alia Concilia, in hunc potissimum finem fuisse coacta, & quidem in Gallia, ubi benignitas Pœnitentialis invaluerat, & à Theologis Parisiensibus publicè, ut alibi dicitur, propugnabatur.

Hæc Concilia fuere præsertim Avenionense, celebratum anno 1209. Tolosanum anno 1228. Narbonense anno 1235. Albinense anno 1244. Bitterense anno 1254. Burdegala duo, nempe anno 1255. & anno 1260. nonense anno 1269. & Bituricensia duo, nempe anno 1276. & anno 1286.

Et quidem Avenionense, ut à primò incipit, inolitòs in ea Ecclesia abusus excindere seculis, & antiquam pietatem, quavis ratione restituere, in ipso exordio monet, quod est humilissimi. *Cum in Provincia partibus, refrigerante charitate, adeò abundaverit malitia, ut ferè omnes indigena, in profundū venerint vitiorum: ut presentibus & futuris temporibus provincialium malitiis occurratur, innovare antiquos Canones Sancta Synodus & promulgare decrevit, eà potissimum ratione inducta, quia veteribus insuetis adhibere convenit excogitata remedia, & antidota insueta; & vulnera, quæ levia momenta non sentiunt, mordicativis seu vexativis remediis curari oportet.* Terribilem hunc vitiorum fulmina sequuta sunt contra varios hominum gradus, & pravos usus vibrata: nullum tamen benignos Theologos, seu Confessarios afflavit quidem, nedum adussit, nihil proferens monitos, severiorem in iudicando, vel absolvendo adhibere censuram: Non igitur putant, eam praxim benignam, quâ tunc admi-

nistrabatur hoc sacramentum, ortam fuisse et refrigescere charitate, cujus prava abusus excindere se velle profitentur hujus Concilii Patres.

Nihil pariter monentur in Tolosano Confessarii ipsi, sed soli Pœnitentes, nempe ut confessionem peccatorum faciant ter in anno proprio Sacerdoti, vel alii de voluntate ipsius Sacerdotis.

28. Monentur quidem in Narbonensi Fidei Quæsitores, severè in Hæreticos animadvertere; non autem Confessarii in Pœnitentes, imò quia admodum graves erant eæ pœnæ, quas Hæreticis infligendas monuerant Patres, tandem postea monent, non intendere se Legem condere, qua eas infligere Quæsitores prædicti omninò tenerentur. Quò sanè confirmatur, quod alibi monuimus, veteris Ecclesiæ Canones Pœnitentiales, quorum, usus mansit apud prædictos Inquisitores, non habuisse vim præcepti, cui parere tenerentur Episcopi, vel Confessarii.

29. In Bitterrensi, quamvis multi sint Canones, nullus est de Pœnitentia. Altum quoque de ea silentium in Albiensi, quamvis ex tractatibus Provinciarum Patribus à Legato Pontificis collectum, subtiliter inquirat in omnes utriusque Cleri actiones. Nullus similiter de fœderis Pœnitentialis benignitate corrigenda, in utroque Burdegalensi. Duos habet Canones ad Pœ-

penitentiam spectantes Senonense Concilium.
 neutro tamen carpitur benignitas Confesso-
 rum; quin in secundo, quorundam Regula-
 rum severitas redarguitur, qui publicas pro
 occultis poenitentias imponebant; sta-
 tuuntque, ut pro peccato incognito & occulto,
 nulla pena nullatenus statuatur, ex quo si per
 confessum satisfiat, quoquomodo peccatum ipsum per-
 se valeat, vel adduci.

In Bituricensi primo ex prædictis duobus, 30
 concilio totius Galliarum, & fortè etiam An-
 tiquis Patres ad ipsum à Cardinali Pontificis Le-
 gatione convocati confluerint; de Sacramen-
 to poenitentiarum, aut de Confessariis, prorsus
 nihil. In altero verò Bituricensi, annua con-
 cilio iterum præcipitur, Confessarii tamen id
 non possint, ne jurisdictionis Ecclesia-
 riam Perturbatores absolvant, sed eos ad Epi-
 scopum, vel ad Romanum Pontificem mit-
 tant. Demum publicantur amplissimæ facul-
 tates ad forum Poenitentiarum spectantes Ordini-
 bus Prædicatorum, & Minorum à Pontifice
 concessæ, ut liberior & facilior populis fie-
 ret huius Sacramenti usus. Adeò nihil de se-
 verioribus circa ipsum legibus condendis, &
 statuenda circa hoc Fidelium libertate cogita-
 tum fuit.

81. Præter prædictas Provinciales Synodos, & Lateranense Generale, de quo supra egimus, duo alia Concilia œcumenica, ut paulo antè monuimus, fuere hoc seculo celebrata, utrumque Lugduni, primum anno 1245. alterum anno 1274. Nec multò post, aliud præter generale Viennense, nempe anno 1311. in quibus de morum Censura etiam, ac disciplina actum fuit, quamvis aliis de causis celebrarentur. Non igitur Pœnitentiam colabantem, aut collapsam erigere neglexissent, si hæc benignior praxis, qua tunc hoc Sacramentum administrabatur, lapsus Pœnitentiæ fuisset, & refigescentis charitatis effectus. Plures certè in hujus mali remedium Canones edidissent, monuissent populos, reverterent in animæ perniciem salutare Sacramentum, censuris terruissent Sacerdotes, crudeliter indulgentes; reclamassent saltem, ne malum, quod eliminare non possent, committere, ac probare viderentur: *Nam Ecclesia Dei (inquit Augustinus ad finem Epistolæ 119.) qua sunt contra Fidem, vel bonam vitam, non approbat, nec tacet, nec facit.* Cum ergo tacuerint penitus prædicti Patres, & fecerint, eandem praxim & ipsi sequentes, ut ex iis quæ alibi dicuntur constabit, non lapsus pœnitentiæ fuit ea benignitas

us, nec refrigerentis Charitatis infirmitas,
ad Ecclesiæ destinatum consilium. Quid ad

D. R. Nihil repono, ne me fati s tuâ tam
longâ declamatione defatigatum alio seculo
conferam, & Conciliorum occidas.

CALUMNIA III.

*Confessarii, Theologique, quorum cau-
rigidioris Pœnitentiæ disciplina desit
Ecclesiâ, fuere Religiosi, præsertim mendican-
tes, qui ex instituto suo, non sunt audi-
entis secularibus Confessionibus sa-
tis idonei.*

DISPUTATIO III.

Uid mussas? fortè id non asse-
ratis?

D. R. Non ita despimus.

D. D. Sed, rogo, nonne

perpetuò asseritis, eo Sæculo decimotertiò,
exortæ sunt omnes ferè Religiosæ Familiæ
mendicantium, Veterem Pœnitentiæ discipli-
nam fuisse extinctam? Dum autem id asseritis,
non significatis, id eo tempore accidisse
Parochorum, quorum jura, famamque

C s

semper